

Total No. of Printed Pages—5

6 SEM TDC DSE COM (CBCS) 601 (GR-II)

2024

(May)

COMMERCE

(Discipline Specific Elective)

(For Honours and Non-Honours)

Paper : DSE-601 (GR-II)

(**Labour and Industrial Law**)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. খালী ঠাইবোৰ পূৰণ কৰা : 1×8=8

Fill in the blanks :

(a) কাৰাখানা হৈছে এনে এটা চৌহদ য'ত _____ বা অধিক ব্যক্তি নিয়োজিত হয় যদিহে কোনো উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়াত শক্তি ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

A factory is a premises whereon _____ or more persons are engaged if power is used in a manufacturing process.

- (b) কাৰখানা আইন অনুসৰি শিশু হ'ল এনে এজন ব্যক্তি যিয়ে নিজৰ _____ বছৰ বয়স সম্পূৰ্ণ কৰা নাই।
As per the Factories Act, a child is a person who has not completed his _____ year of age.
- (c) নিয়োগকৰ্তাই মৃত নিয়োগকৰ্তাৰ _____ অন্তৰ্ভুক্ত কৰে।
Employer includes the _____ of a deceased employer.
- (d) মজুৰিৰ সময়সীমা _____ তকৈ বেছি হ'ব নালাগে।
A wage period shall not exceed _____.
- (e) আবণ্টনযোগ্য উদ্ধৃত হ'ল উপলব্ধ উদ্ধৃতৰ _____ ভাগ।
Allocable surplus is the _____ share in the available surplus.
- (f) এজন পৰিদৰ্শকে নিয়োগকৰ্তাক প্ৰয়োজনীয় বুলি বিবেচনা কৰা _____ প্ৰদান কৰিবলৈ বাধ্য কৰিব পাৰে।
An inspector may require an employer to furnish such _____ as he may consider necessary.
- (g) আই. এল. অ'-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপ হ'ল _____।
The full form of ILO is _____.
- (h) _____ ৰ প্ৰমাণপত্ৰ এজন যুৱকক কোনো কাৰখানাত কাম কৰাৰ বাবে তেওঁৰ যোগ্যতা নিৰ্ণয় কৰাৰ পিছত প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদানকাৰী অস্ত্ৰোপচাৰ বিশেষজ্ঞই প্ৰদান কৰে।
Certificate of _____ is granted to a young person by a certifying surgeon after ascertaining his fitness for work in a factory.

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : $4 \times 4 = 16$

Write short notes on any four of the following :

(a) আবণ্টনযোগ্য উদ্বৃত্ত

Allocable surplus

(b) এটা কাৰখানাত মজিয়া, চিৰি আৰু প্ৰবেশৰ উপায়

Floors, stairs and means of access in a factory

(c) কৰ্তব্যৰ পৰা অনুপস্থিতিৰ বাবে মজুৰিৰ পৰা কৰ্তন

Deductions from wages for absence from duty

(d) ন্যূনতম মজুৰি আইনৰ অধীনত কোম্পানীসমূহে কৰা অপৰাধ

Offences by companies under the Minimum Wages Act

(e) মজুৰিৰ নিম্নতম হাৰৰ উপাদানসমূহ

Components of minimum rate of wages

(f) কল্যাণকামী বিষয়াৰ কৰ্তব্য

Duties of welfare officer

3. (a) শ্ৰম আইন প্ৰণয়নৰ সন্দৰ্ভত সুৰক্ষাৰ নীতি আৰু সামাজিক সুৰক্ষাৰ নীতি বিশদভাৱে লিখা। $7+7=14$

Elaborate the principle of protection and principle of social security with regard to labour legislation.

অথবা / Or

- (b) শ্রম আইন প্রণয়নৰ কাৰণ আৰু পৰিঘটনাসমূহৰ বৰ্ণনা কৰা। 14

Describe the factors and events that led to the emergence of labour legislation.

4. (a) কাৰখানা আইন, ১৯৪৮ত সন্নিৱিষ্ট সুৰক্ষা সম্পৰ্কীয় প্রধান বিধানসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 14

Discuss the major provisions relating to safety embodied in the Factories Act, 1948.

অথবা / Or

- (b) কাৰখানা আইন, ১৯৪৮ত সন্নিৱিষ্ট শ্ৰমিকৰ কল্যাণৰ সৈতে জড়িত প্রধান বিধানসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

Discuss the major provisions relating to welfare of workers embodied in the Factories Act, 1948.

5. (a) 'ট্ৰেড ইউনিয়ন'ৰ সংজ্ঞা দিয়া। পঞ্জীয়নভুক্ত ট্ৰেড ইউনিয়নৰ বাধ্যবাধকতা কি কি? পঞ্জীয়ন হ'লে ট্ৰেড ইউনিয়নে কি কি বৈশিষ্ট্য লাভ কৰে? 2+8+4=14

Define 'trade union'. What are the obligations of a registered trade union? What characteristics are acquired by a trade union on being registered?

অথবা / Or

- (b) ট্রেড ইউনিয়ন আইন ১৯২৬ৰ অধীনত ৰাজনৈতিক পুঁজি সৃষ্টিৰ বাবে কি কি চৰ্ত নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে? এনে ৰাজনৈতিক পুঁজি কি কি উদ্দেশ্যত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি?

6+8=14

What conditions are prescribed for the creation of political fund under the Trade Union Act, 1926? For what purposes such political fund can be utilized?

6. (a) মজুৰি আদায়ৰ বাবে দায়বদ্ধ ব্যক্তি কোন? মজুৰি প্ৰদানৰ সময় সম্পৰ্কীয় নিয়মৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। মজুৰি প্ৰদানৰ মাধ্যম কি হ'ব লাগে?

4+8+2=14

Who are the persons responsible for payment of wages? Discuss the rules regarding time of payment of wages. What should be the medium of payment of wages?

অথবা / Or

- (b) পেমেণ্ট অৱ বোনাছ এক্ট, ১৯৬৫ৰ উদ্দেশ্য কি? পেমেণ্ট অৱ বোনাছ এক্ট, ১৯৬৫ৰ অধীনত আবণ্টনযোগ্য উদ্বৃত্তৰ 'ছেট অন' আৰু 'ছেট অফ' সম্পৰ্কীয় নিয়মসমূহ বিশদভাৱে উল্লেখ কৰা।

5+9=14

What is the object of the Payment of Bonus Act, 1965? Elaborate the rules regarding 'set on' and 'set off' of allocable surplus under the Payment of Bonus Act, 1965.

***

6 SEM TDC DSE COM (CBCS)